

Vào Mùa Xuân

Au Printemps

Guy de Maupassant - Hướng Dương txd dịch

Khi những ngày đẹp trời đầu tiên tới, khi trái đất thức tỉnh lại và màu xanh của cây cối trở về, khi không khí ẩm ẩm thơm tho lại mơn trớn làn da, đi vào lồng phổi và hầu như xuyên tới tim của chúng ta, thì chúng ta lâng lâng thèm muốn có những niềm hạnh phúc mơ hồ, thèm chạy nhảy, thèm đi lang thang, đi kiếm một cuộc phiêu lưu, thèm thụ hưởng mùa xuân. Mùa Đông năm vừa qua quá khắc nghiệt cho nên đến tháng Năm tôi cần sự hớn hờ như thèm hương say, nó tràn ngập trong con người tôi như một cơn dâng trào của nhựa sống.

Thế rồi, một buổi sáng thức dậy, tôi thấy qua cửa sổ, một khoảng xanh bầu trời đỏ rực ánh sáng mặt trời nằm trên những căn nhà hàng xóm. Những con chim hoàng yến đậu trên các cửa sổ đua nhau hát; những đứa trẻ gái hát líu lo khắp các tầng lầu; một tiếng ồn ào vui nhộn dâng lên từ dưới phố; và trong niềm hân hoan, tôi đi ra ngoài để đi đâu, tôi cũng không biết nữa. Mọi người nở miệng cười khi gặp nhau; một luồng hạnh phúc bay bổng khắp nơi dưới sự ấm áp của mùa xuân đã trở lại. Người ta có thể nói rằng trên phố phường đang có một cơn gió yêu đương nhẹ thổi khắp mọi nơi. Những cô gái đi ngang qua tôi, trong những bộ y phục của buổi sáng, với ánh mắt dịu hiền và lối đi đứng khoan thai, làm cho tôi thấy xúc động trong lòng. Tôi không biết bằng cách nào và tại sao tôi đã đến tới bờ con sông Seine. Những con tàu chạy hơi nước đang trôi về hướng Suresne, và bỗng nhiên tôi thèm hết sức chạy xuyên qua những khu rừng thưa.

Cầu tàu «Mouche» (*) đầy những hành khách, bởi vì mặt trời mới đầu mùa lôi kéo mọi người, dù không muốn cũng vẫn ra khỏi nhà, và tất cả ai cũng quay cuồng, đi tới đi lui, nói chuyện với người đứng cạnh mình. Người đứng bên tôi là một cô gái, có lẽ là một công nhân bình thường, với nét duyên dáng của người người dân Paris thứ thật, xinh xắn, tóc hung với những cuộn tóc xoắn hai bên thái dương, tóc nàng hơi có vẻ như đã bị uốn chạy dài xuống tới tai, chạy cho tới phía sau gáy, nhảy múa dưới cơn gió rồi đi xuống thấp hơn để biến thành những lông tơ, mảnh mai và màu hoe vàng trông hấp dẫn đến nỗi ai cũng thèm hết sức đặt những nụ hôn vào nơi đó. Thấy tôi nhìn nàng dai dẳng, nàng quay đầu về phía tôi, rồi bỗng nhiên cúi mặt nhìn xuống dưới đất, đồng thời một nếp của làn da, tựa như khi sắp nở ra một nụ cười, làm cho mép miệng nàng ăn sâu xuống một tí và cho tôi thấy nơi đó cũng có những lông tơ mềm mịn chỉ thấy mờ mờ do chút ánh sáng chiếu vào.

Con sông êm đềm mở rộng ra. Một nét thanh bình ấm áp lơ lửng trong không khí, và một tiếng thào thì của sự sống có vẻ như đang bao trùm không gian. Cô bé đứng bên tôi ngược mắt lên và, lần này thì rõ ràng, nàng mỉm cười khi thấy tôi vẫn đang nhìn nàng. Trông nàng đẹp khi cười và nhìn nàng trốn tránh tôi, tôi thấy hàng ngàn thứ tôi chưa biết khi trước. Tôi thấy những vũng sâu xa lạ, tất cả vẻ đẹp của những cử chỉ triu mến, tất cả sự nên thơ mà chúng ta thường mơ tới, tất cả niềm hạnh phúc mà chúng ta tìm mãi không thôi. Và tôi thèm phát điên dang đôi cánh tay ra ôm nàng, đưa nàng tới một nơi nào đó để nhủ khẽ trong tai nàng những lời tình tứ êm dịu ngọt ngào.

Tôi mới toan mở miệng và tiến tới gần nàng thì có ai đụng vào vai tôi. Ngạc nhiên tôi quay lại và thấy một người đàn ông dáng dấp bình thường, không trẻ không già, ông ta nhìn tôi vẻ mặt buồn rầu.

- Tôi muốn nói chuyện với ông, ông ta nói.

Tôi nhăn mặt và chắc ông ta thấy tôi nhăn bởi vì ông ta nói thêm:

- Chuyện này quan trọng.

Tôi đứng lên và đi theo ông ta tới đầu kia của con tàu:

- Thưa ông, ông ta nói tiếp, khi mùa đông tới với những cơn lạnh, mưa và tuyết, bác sĩ thường khuyên ông mỗi ngày «hãy giữ sao cho đôi chân thật ấm, hãy tránh bị lạnh, bị cảm, bị sưng phổi, bị viêm màng phổi». Thế là ông thận trọng, ông bận áo ấm bằng bông len (áo flanelle), áo choàng dày, đi giày to, vậy mà cũng không tránh khỏi phải vào giường nằm hai tháng trời. Vậy mà khi mùa xuân trở lại với hoa lá, với những cơn gió nhẹ ấm áp làm cho lòng dịu xuống, khi những làn hương thơm thoảng mùi đồng

lúa, những thứ ông không hiểu vì lẽ gì mà thấy rộn lòng, khi ông có những cảm giác mũi lòng vô cớ, thì lại không có ai tới nói với ông, «ông ơi, hãy coi chừng tình yêu! nó phục kích khắp mọi nơi, nó rình rập ông khắp mọi xó xỉnh; nó căng đủ thứ bẫy, dùng mọi vũ khí sắc bén, chuẩn bị mọi thủ đoạn! Hãy đề phòng tình yêu!... Hãy đề phòng tình yêu ông ơi!... Tình yêu còn nguy hiểm hơn cả cảm cúm, hơn cả bệnh viêm phổi, viêm màng phổi! Nó không tha ai, nó thúc đẩy mọi người làm những chuyện tầm bậy hết thuốc chữa!» Vâng thưa ông, tôi nói rằng hàng năm chính phủ đáng lẽ ra phải dán trên tường những tờ cảnh cáo to lớn «Xuân về. Hỡi các công dân Pháp, hãy coi chừng tình yêu!» giống như người ta dán trên cửa nhà «Coi chừng sơn còn ướt!» Ông biết không, chính vì chính phủ không làm nên tôi phải làm thay, tôi xin nói với ông rằng: «Hãy coi chừng Tình Yêu! Nó đang tìm cách nhéo ông và tôi có bổn phận phải cảnh báo với ông giống như người ta cảnh báo một người qua đường khi thấy mũi người ấy bị cồng vì lạnh»

Người đàn ông kỳ lạ đó đã làm cho tôi sửng sốt, tôi bèn nghiêm nghị nói:

- Coi nào, ông hình như đang xen vào chuyện không dính gì tới ông hết!

Ông ta giật mình trả lời:

- Ôi ông ơi ông! nếu tôi thấy một người sắp sửa dán thân vào một nơi nguy hiểm, không lẽ tôi cứ để cho người ấy chết? Tiện đây tôi xin kể cho ông nghe câu chuyện của chính tôi, để rồi ông sẽ hiểu tại sao tôi lại dám nói với ông như vậy.

« ...

Chuyện mới xảy ra năm ngoái, cũng vào khoảng thời gian này. Trước tiên tôi cần phải nói cho ông biết rằng tôi là một nhân viên của Bộ Hải Quân, nơi đây những thượng cấp của chúng tôi, những ủy viên, luôn coi trọng lon sĩ quan của họ và coi chúng tôi như bọn thủy thủ chỉ biết kéo buồm. Ôi giá mà tất cả những thượng cấp là dân sự!, nhưng thôi tôi bỏ qua chuyện này.

Từ bàn làm việc của tôi, tôi thấy được một vùng nhỏ của bầu trời xanh ngát với những chim nhạn bay lượn làm cho tôi như muốn nhảy múa bên những thùng giấy tờ đen thui đen thui. Sự thèm muốn của tôi tăng lớn tới độ tôi đi tìm ông xếp của tôi, mặc dù tôi ghê sợ ông ta. Ông là một người ưa cầu nhàu, luôn luôn cúi kính. Tôi nói với ông ta rằng tôi ốm thì ông nhìn mũi tôi nói: «Tôi không tin anh ốm chút nào. Nhưng thôi, cút đi! Anh có nghĩ rằng một văn phòng lại có thể chạy được với những nhân viên như anh không?» Dù vậy, tôi vẫn chuồn, tôi đi tới con sông Seine. Trời đẹp cũng như hôm nay và tôi đã leo lên con tàu Mouche để đi tới Saint Cloud chơi một vòng. Ôi ông ơi! Giá mà ông xếp của tôi đã không cho phép tôi! Tôi có cảm tưởng tôi nở phình ra dưới ánh mặt trời. Tôi khoái hết mọi thứ, con tàu, con sông, cây cối, nhà cửa, những người đi bên tôi,... tất cả. Tôi muốn ôm vào lòng một cái gì, bất cứ cái gì: chính tình yêu đang sửa soạn giăng bẫy để tóm tôi.

Bỗng nhiên, tới Trocadéro thì một cô gái leo lên tàu, tay cầm một gói đồ và cô ta tới ngồi ngay đối diện với tôi. Trông cô ta xinh xinh, vâng thưa ông; nhưng sao lạ thay, cứ khi trời đẹp thì chúng ta lại có cảm tưởng là đàn bà xinh đẹp hơn, nhất là vào lúc mùa xuân mới về: họ có vẻ khêu gợi, mỹ miều, họ có một cái gì đó đặc biệt, tôi biết rõ đó là cái gì. Họ giống hệt rượu vang mình uống sau khi ăn phô mai. Tôi nhìn cô ta, và cô ta cũng nhìn tôi, nhưng chỉ thỉnh thoảng thôi, giống như cô nàng của ông bạn nãy. Cuối cùng vì cứ ngấm nhau mãi, tôi cảm thấy rằng chúng tôi đã biết nhau khá đủ để mở màn đối thoại, thế là tôi nói với cô ta. Cô ta trả lời. Cô ta dễ thương vô cùng, tất nhiên là thế. Cô ta làm cho tôi say mê, thưa ông! Khi tàu tới bến Saint Cloud, cô ta xuống, tôi cũng xuống theo. Hoá ra cô ta đi giao hàng. Khi cô ta trở lại thì chiếc tàu đã vừa đi mất. Tôi bèn đi bên cô ta, và làn gió mát dịu làm cho cả hai đứa chúng tôi thờ hắt ra.

- Đi trong rừng chắc thú vị hơn, tôi nói với cô ta

cô trả lời: «vâng, chắc thế!»

- Chúng mình đi chơi một vòng trong đó, cô chịu không?

Cô ta nhanh rình tôi bằng đôi mắt như để xem tôi có sáng giá hay không, rồi sau một vài phút lưỡng lự mới đồng ý. Thế là chúng tôi đi bên nhau giữa rừng cây. Dưới bóng lá hãy còn mỏng manh, đám cỏ cao và rậm xanh bóng như véc ni như nằm phơi dưới ánh nắng mặt trời, với đầy những con vật nhỏ bé đang ái ân trong đó. Tiếng chim hót vang khắp nơi. Thế là cô bé bạn đường của tôi quyết định vừa chạy vừa nhảy nhót; không khí và hơi bốc mùi đồng quê đã làm cho nàng say sưa. Và tôi cũng chạy theo, vừa chạy vừa nhảy múa giống cô nàng. Sao con người đời khi ngu dại thế, ông nhỉ? Rồi nàng hăng say ca hát đủ thứ điệu nhạc, những điệu opéra, những bài ca Musette (**). Sao khi đó tôi thấy nàng thơ mộng đến thế!.. Tôi gần như muốn khóc! Ôi những chuyện tầm phào đó, thế mà chúng làm xáo trộn đầu mình: Ông hãy tin tôi đi, chớ có bao giờ đi lấy một người đàn bà vùng quê mà lại khoái hát hồng, nhất là hát những bài Musette!

Chẳng bao lâu sau, một vì quá hát nàng ngồi xuống trên đám cỏ xanh. Riêng tôi, tôi quỳ gối dưới chân nàng, tôi nắm lấy hai bàn tay nàng, những bàn tay lấm tẩm những vết kim chọc vào; và sự thể đó làm mềm lòng tôi. Tôi tự nhủ: «Đây là những vết sẹo thiêng liêng do lao động.» Ôi, ông ơi! ông có biết những vết sẹo thiêng liêng do lao động có nghĩa là gì không? Chúng đồng nghĩa với những câu chuyện ngồi lê mách lẻo nghe được tại xưởng làm, những lời tục tĩu như thằm, đầu óc bị làm như bần bởi những chuyện dơ dáy kể cho nhau nghe, sự mất trinh tiết, tất cả sự ngu ngốc của những câu chuyện nói với nhau, nguyên cái tính hẹp hòi của những ý tưởng nơi những người đàn bà bình dân, đều nổi bật nơi người mang những vết sẹo thiêng liêng do lao động nơi những đầu ngón tay.

Thế rồi chúng tôi nhìn nhau trong mắt rất lâu. Ôi con mắt đàn bà, sao nó có uy lực đến thế! Nó có thể gây sáo trộn, xâm nhập, chiếm hữu, thống trị, sao nó sâu kín, đầy hứa hẹn, đầy những chuyện vô tận! Người ta gọi đó là nhìn tâm hồn của nhau! Ôi ông ơi, đó chỉ là chuyện riếu! Nếu người ta có thể nhìn được tâm hồn thì người ta đã thánh thiện hơn, ông ạ. Nói cho cùng, tôi đã hứng khởi quá đáng, đã điên rồ. Tôi đã muốn ôm nàng vào lòng. Cô ta lại nói với tôi «Đừng có mớ vào tôi!» Sau đó tôi quỳ xuống nơi chân cô ta, tôi mở rộng trái tim tôi ra; tôi nói với nàng tất cả những lời nói tình tứ đang làm cho tôi ngộp thở. Cô ta có vẻ ngạc nhiên trước sự thay đổi phong cách của tôi và nhìn tôi với ánh mắt nghiêng xéo như thể nàng muốn nói: «À, hóa ra bằng cách đó người ta lợi dụng được anh chàng, được rồi, được rồi, vậy thì: để đó xem sao.» Trong tình yêu, thưa ông, chúng ta đều là những kẻ ngây thơ còn những người đàn bà là giống đi buôn. Chắc chắn tôi đã có thể chiếm được nàng; sau này tôi mới biết tôi đã ngu ngốc, vì thật ra tôi đã đi tìm không phải là một tấm thân mà là những cử chỉ âu yếm, một tình yêu lý tưởng; tôi để tình cảm lấn áp trong lúc đáng lý ra tôi phải biết sử dụng thời gian một cách hữu hiệu hơn.

Khi nàng đã chán nghe tôi thổ lộ nỗi lòng, nàng đứng dậy và chúng tôi trở lại Saint-Cloud. Tôi chỉ rời nàng khi về tới Paris. Nàng có vẻ buồn kể từ lúc bắt đầu trở về thành thử tôi phải hỏi nàng tại sao. Nàng trả lời: «Em nghĩ rằng những ngày như thế này, mình không có nhiều trong cuộc đời.» Thế là tim tôi đập như muốn vỡ lồng ngực. Chủ nhật tuần sau đó, tôi lại gặp nàng và kể cả tuần sau đó, và tất cả những chủ nhật khác. Tôi đưa nàng đi Bougival, Saint-Germain, Maisons-Laffitte, Poissy; bất cứ nơi nào có những cuộc tình vụng trộm diễn ra ở vùng ngoại ô. Cuối cùng tôi hoàn toàn mất trí khôn và ba tháng sau tôi cưới nàng làm vợ.

Làm sao khác được, thưa ông? Mình có công ăn việc làm, lại đơn độc, không gia đình, không những lời khuyên răn! Mình tự bảo mình rằng cuộc đời sẽ ngọt ngào nếu có một người đàn bà; và người đàn bà đó, mình lấy làm vợ. Sau đó con vợ nó chửi mình từ sáng tới chiều, nó không hiểu gì cả, không biết gì cả, mồm mép nói không ngừng, hát tới hát lui bài ca Musette làm mình điên đầu (Ôi bài ca Musette, quả là một lưỡi cưa!), nó cãi lộn với người bán than, kể cho anh chàng trông cửa những câu chuyện thảm kính của vợ chồng nó, thổ lộ cho đũa tớ gái nhà hàng xóm biết tất cả những bí mật phòng the, nói xấu chồng tại những cửa hàng quen, nó có đầu đầy những chuyện ngu xuẩn, những niềm tin đàn độn, những ý kiến riêng lố bịch, những thành kiến kỳ dị. Tới độ, mỗi khi phải nói chuyện với cô ta, tôi phát khóc vì quá nản, thưa ông.

.....

Ông ta ngừng nói, trông như đã hết còn hơi và quá sức động. Tôi nhìn ông ta mà thấy thương hại cho gã ăn mày ngu ngốc đó, và tôi đang tính trả lời cho hắn thì chiếc tàu dừng lại. Đã tới Saint-Cloud: người con gái đã làm cho trái tim tôi rung động đứng dậy để xuống tàu. Nàng đi ngang qua, ngay sát bên tôi, đưa mắt nhìn trộm tôi và bẽn lẽn cười mỉm, một thứ cười làm cho mình cuống cuồng lên; rồi nàng nhẩy xuống cầu tàu. Tôi phóng người, tính đi theo nàng nhưng cái ông đứng bên tôi đã nắm tay áo tóm lại. Tôi vùng ra, ông ta túm lấy cái vạt của chiếc áo choàng dài của tôi và kéo, miệng nói đi nói lại: «Ông không đi đâu hết! Ông không đi đâu hết!», Giọng ông lớn tới độ làm cho mọi người quay lại nhìn. Có tiếng cười nổi lên xung quanh chúng tôi. Tôi đành đứng yên, tức phát điên nhưng không dám làm gì sợ người ta cười và sợ tai tiếng. Và con tàu lại khởi hành. Cô gái đứng dưới cầu tàu nhìn tôi xa dần với vẻ mặt thất vọng, trong khi kẻ đang hành hạ tôi nói khẽ vào tai tôi, hai tay xoa xoa vào nhau: «Tôi đã vừa giúp ông một việc gay go, thôi xin chào ông!»

(*) Mouche *chiếc tàu chạy bằng hơi nước đưa khách trên con sông Seine*

(**) Musette: *loại nhạc dân gian (sến) chơi bằng kèn túi (loại của dân Écosse) thịnh hành vào thế kỷ thứ 17-18 tại những triều đình bên Pháp.*

AU PRINTEMPS

Guy de Maupassant

Lorsque les premiers beaux jours arrivent, que la terre s'éveille et reverdit, que la tiédeur parfumée de l'air nous caresse la peau, entre dans la poitrine, semble pénétrer au cœur lui-même, il nous vient des désirs vagues de bonheurs indéfinis, des envies de courir, d'aller au hasard, de chercher aventure, de boire du printemps. L'hiver ayant été fort dur l'an dernier, ce besoin d'épanouissement fut, au mois de mai, comme une ivresse qui m'envahit, une poussée de sève débordante.

Or, en m'éveillant un matin, j'aperçus par ma fenêtre, au-dessus des maisons voisines, la grande nappe bleue du ciel tout enflammée de soleil. Les serins accrochés aux fenêtres s'égosillaient; les bonnes chantaient à tous les étages; une rumeur gaie montait de la rue; et je sortis, l'esprit en fête, pour aller je ne sais où. Les gens qu'on rencontrait souriaient; un souffle de bonheur flottait partout dans la lumière chaude du printemps revenu. On eût dit qu'il y avait sur les villes une brise d'amour répandue; et les jeunes femmes qui passaient en toilette du matin, portant dans les yeux comme une tendresse cachée et une grâce plus molle dans la démarche, m'emplissaient le cœur de trouble. Sans savoir comment, sans savoir pourquoi, j'arrivai au bord de la Seine. Des bateaux à vapeur filaient vers Suresnes, et il me vint soudain une envie démesurée de courir à travers les bois.

Le pont de la *Mouche* était couvert de passagers, car le premier soleil vous tire, malgré vous, du logis, et tout le monde remue, va, vient, cause avec le voisin. C'était une voisine que j'avais: une petite ouvrière, sans doute, avec une grâce toute parisienne, une mignonne tête blonde sous de cheveux bouclés aux tempes, cheveux qui semblaient une lumière frisée, descendaient à l'oreille, couraient jusqu'à la nuque, dansaient au vent, puis devenaient, plus bas, un duvet si fin, si léger, si blond qu'on le voyait à peine, mais qu'on éprouvait une irrésistible envie de mettre là une foule de baisers. Sous l'insistance de mon regard, elle tourna la tête vers moi, puis baissa brusquement les yeux, tandis qu'un pli léger, comme un sourire prêt à naître, enfonçant un peu le coin de sa bouche, faisait apparaître aussi là ce fin duvet soyeux et pâle que le soleil dorait un peu.

La rivière calme s'élargissait. Une paix chaude planait dans l'atmosphère, et un murmure de vie semblait emplir l'espace. Ma voisine releva les yeux, et, cette fois, comme je la regardais toujours, elle sourit décidément. Elle était charmante ainsi, et dans son regard fuyant mille choses m'apparurent, mille choses ignorées jusqu'ici. J'y vis des profondeurs inconnues, tout le charme des tendresses, toute la poésie que nous rêvons, tout le bonheur que nous cherchons sans fin. Et j'avais un désir fou d'ouvrir les bras, de l'emporter quelque part pour lui murmurer à l'oreille la suave musique des paroles d'amour.

J'allais ouvrir la bouche et l'aborder, quand quelqu'un me toucha l'épaule. Je me retournai, surpris, et j'aperçus un homme d'aspect ordinaire, ni jeune ni vieux, qui me regardait d'un air triste.

— Je voudrais vous parler, dit-il.

Je fis une grimace qu'il vit sans doute, car il ajouta:

— C'est important.

Je me levai et le suivis à l'autre bout du bateau:

— Monsieur, reprit-il, quand l'hiver approche avec les froids, la pluie et la neige, votre médecin vous dit chaque jour «Tenez-vous les pieds bien chauds, gardez-vous des refroidissements, des rhumes, des bronchites, des pleurésies.» Alors vous prenez mille précautions, vous portez de la flanelle, des pardessus épais, des gros souliers, ce qui ne vous empêche pas toujours de passer deux mois au lit. Mais quand revient le printemps avec ses feuilles et ses fleurs, ses brises chaudes et amollissantes, ses exhalaisons des champs qui vous apportent des troubles vagues, des attendrissements sans cause, il n'est personne qui vienne vous dire « Monsieur, prenez garde à l'amour! Il est embusqué partout; il vous guette à tous les coins; toutes ses ruses sont tendues, toutes ses armes aiguisées, toutes ses perfidies préparées! Prenez garde à l'amour!... Prenez garde à l'amour! Il est plus dangereux que le rhume, la bronchite et la pleurésie! Il ne pardonne pas, et fait commettre à tout le monde des bêtises irréparables.» Oui, monsieur, je dis que, chaque année, le gouvernement devrait faire mettre sur les murs de grandes affiches avec ces mots «*Retour du printemps. Citoyens français, prenez garde à l'amour!* » de même qu'on écrit sur la porte des maisons « Prenez garde à la peinture! » Eh bien, puisque le gouvernement ne le fait pas, moi je le remplace, et je vous dis «Prenez garde à l'amour; il est en train de vous pincer, et j'ai le devoir de vous prévenir comme on prévient, en Russie, un passant dont le nez gèle.»

Je demeurai stupéfait devant cet étrange particulier, et, prenant un air digne:

— Enfin, monsieur, vous me paraissez vous mêler de ce qui ne vous regarde guère.

Il fit un mouvement brusque, et répondit:

— Oh! monsieur! monsieur! si je m'aperçois qu'un homme va se noyer dans un endroit dangereux, il faut donc le laisser périr? Tenez, écoutez mon histoire, et vous comprendrez pourquoi j'ose vous parler ainsi.

«C'était l'an dernier, à pareille époque. Je dois vous dire, d'abord, monsieur, que je suis employé au ministère de la Marine, où nos chefs, les commissaires, prennent au sérieux leurs galons d'officiers plumitifs pour nous traiter comme des gabiers. Ah! si tous les chefs étaient civils, mais je passe. Donc j'apercevais de mon bureau un petit bout de ciel tout bleu où volaient des hirondelles; et il me venait des envies de danser au milieu de mes cartons noirs.

Mon désir de liberté grandit tellement, que, malgré ma répugnance, j'allai trouver mon singe. C'était un petit grincheux toujours en colère. Je me dis malade. Il me regarda dans le nez et cria « Je n'en crois rien, monsieur. Enfin, allez-vous-en! Pensez-vous qu'un bureau peut marcher avec des employés pareils?

Mais je filai, je gagnai la Seine. Il faisait un temps comme aujourd'hui; et je pris la *Mouche* pour faire un tour à Saint-Cloud.

Ah! monsieur! comme mon chef aurait dû m'en refuser la permission!

Il me sembla que je me dilatais sous le soleil. J'aimais tout, le bateau, la rivière, les arbres, les maisons, mes voisins, tout. J'avais envie d'embrasser quelque chose, n'importe quoi: c'était l'amour qui préparait son piège.

Tout à coup, au Trocadéro, une jeune fille monta avec un petit paquet à la main, et elle s'assit en face de moi. Elle était jolie, oui, monsieur; mais c'est étonnant comme les femmes vous semblent mieux quand il fait beau, au premier printemps: elles ont un capiteux, un charme, un je ne sais quoi tout particulier. C'est absolument comme du vin qu'on boit après le fromage. Je la regardais, et elle aussi elle me regardait, — mais seulement de temps en temps, comme la vôtre tout à l'heure. Enfin, à force de nous considérer, il me sembla que nous nous connaissions assez pour entamer conversation et je lui parlai. Elle répondit. Elle était gentille comme tout, décidément. Elle me grisait, mon cher monsieur! À Saint-Cloud, elle descendit, je la suivis. Elle allait livrer une commande. Quand elle reparut, le bateau venait de partir. Je me mis à marcher à côté d'elle, et la douceur de l'air nous arrachait des soupirs à tous les deux.

— Il ferait bien bon dans les bois », lui dis-je.

Elle répondit: « Oh! oui! »

— Si nous allions y faire un tour, voulez-vous, mademoiselle?

Elle me guetta en dessous d'un coup d'œil rapide comme pour bien apprécier ce que je valais, puis, après avoir hésité quelque temps, elle accepta. Et nous voilà côte à côte au milieu des arbres. Sous le feuillage un peu grêle encore, l'herbe, haute, drue, d'un vert luisant, comme vernie, était inondée de soleil et pleine de petites bêtes qui s'aiment aussi. On entendait partout des chants d'oiseaux. Alors ma compagne se mit à courir en gambadant, enivrée d'air et d'effluves champêtres. Et moi je courais derrière en sautant comme elle. Est-on bête, monsieur, par moments! Puis elle chanta éperdument mille choses, des airs d'opéra, la chanson de Musette! La chanson de Musette! comme elle me sembla poétique alors!... Je pleurais presque. Oh! ce sont toutes ces balivernes-là qui nous troublent la tête; ne prenez jamais, croyez-moi, une femme qui chante à la campagne, surtout si elle chante la chanson de Musette!

Elle fut bientôt fatiguée et s'assit sur un talus vert. Moi, je me mis à ses pieds, et je lui saisis les mains, ses petites mains poivrées de coups d'aiguille; et cela m'attendrit. Je me disais: « Voici les saintes marques du travail. » Oh! monsieur, monsieur, savez-vous ce qu'elles signifient, les saintes marques du travail? Elles veulent dire les commérages de l'atelier, les polissonneries chuchotées, l'esprit souillé par toutes les ordures racontées, la chasteté perdue, toute la sottise des bavardages, toute l'étroitesse des idées propres aux femmes du commun, installées souverainement dans celle qui porte au bout des doigts les saintes marques du travail.

Puis nous nous sommes regardés dans les yeux longuement. Oh! cet œil de la femme, quelle puissance il a! Comme il trouble, envahit, possède, domine, Comme il semble profond, plein de promesses, d'infini! On appelle cela se regarder dans l'âme! Oh! monsieur, quelle blague! Si l'on y voyait, dans l'âme, on serait plus sage, allez. Enfin, j'étais emballé, fou. Je voulus la prendre dans mes bras. Elle me dit: « À bas les pattes! » Alors je m'agenouillai près d'elle, j'ouvris mon cœur; je versai sur ses genoux toutes les tendresses qui m'étouffaient. Elle parut étonnée de mon changement d'allure, et me considéra d'un regard oblique comme si elle se fût dit: « Ah! c'est comme ça qu'on joue de toi, bon bon; et bien: nous allons voir. » En amour, monsieur, nous sommes toujours des naïfs, et les femmes des commerçantes. J'aurais pu la posséder sans doute; j'ai compris plus tard ma sottise, mais ce que je cherchais, moi, ce n'était pas un corps; c'était de la tendresse, de l'idéal, j'ai fait du sentiment quand j'aurais dû mieux employer mon temps.

Dès qu'elle en eut assez de mes déclarations, elle se leva; et nous revînmes à Saint-Cloud. Je ne la quittai qu'à Paris. Elle avait l'air si triste depuis notre retour que je l'interrogeai. Elle répondit: « Je pense que voilà des journées comme on n'en a pas beaucoup dans sa vie. » Mon cœur battait à me défoncer la poitrine. Je la revis le dimanche suivant, et encore le dimanche après, et tous les autres dimanches. Je l'emmenai à Bougival, Saint-Germain, Maisons-Laffitte, Poissy; partout où se déroulent les amours de banlieue. La petite coquine, à son tour, me « la faisait à la passion. » Je perdis enfin tout à fait la tête, et, trois mois après, je l'épousai.

Que voulez-vous, monsieur, on est employé, seul, sans famille, sans conseils! On se dit que la vie serait douce avec une femme! Et on l'épouse, cette femme! Alors, elle vous injurie du matin au soir, ne comprend rien, ne sait rien, jacasse sans fin, chante à tue-tête la chanson de Musette (oh! la chanson de Musette, quelle scie!), se bat avec le charbonnier, raconte à la concierge les intimités de son ménage, confie à la bonne du voisin tous les secrets de l'alcôve, débîne son mari chez les fournisseurs, et a la tête farcie d'histoires si stupides, de croyances si idiotes, d'opinions si grotesques, de préjugés si prodigieux, que je pleure de découragement, monsieur, toutes les fois que je cause avec elle.

Il se tut, un peu essoufflé et très ému. Je le regardais, pris de pitié pour ce pauvre diable naïf, et j'allais lui répondre quelque chose, quand le bateau s'arrêta. On arrivait à Saint-Cloud. La petite femme qui m'avait troublé se leva pour descendre. Elle passa près de moi en me jetant un coup d'œil de côté avec un sourire furtif, un de ces sourires qui vous affolent; puis elle sauta sur le ponton. Je m'élançai pour la suivre, mais mon voisin me saisit par la manche. Je me dégageai d'un mouvement brusque; il m'empoigna par les pans de ma redingote, et il me tirait en arrière en répétant « Vous n'irez pas! vous n'irez pas! » d'une voix si haute, que tout le monde se retourna. Un rire courut autour de nous, et je demeurai immobile, furieux, mais sans audace devant le ridicule et le scandale. Et le bateau repartit.

La petite femme, restée sur le ponton, me regardait m'éloigner d'un air désappointé, tandis que mon persécuteur me soufflait dans l'oreille en se frottant les mains:

— Je vous ai rendu là un rude service, allez.